

SUMMARY IN ENGLISH

Distribution of the Common Heron (*Ardea c. cinerea* L.) in Denmark.

The present enumeration of heronries in Denmark gives a total of 52 colonies with abt. 1600 nests probably indicating a slight increase in the breeding population since 1927 when the number amounted to 28 colonies with abt. 1400 nests (table III). The press of forest exploitation in recent years has caused a spreading of the colonies and an occupation of new sites in West Jutland, where the herons hitherto were unknown as breeding birds. Colonies are now found in localities in all Denmark except North Jutland, the island Bornholm and the small islands (table II, fig. 1). Apart from a few solitary nests colonies range from two to more than 100 pairs. On the islands most colonies are found in deciduous woods while coniferous woods and plantations are the most common breeding places in Jutland (table I). Nests are generally placed in old and high trees, but occasionally young and rather small trees are used.

Fugleiaagttagelser paa Anholt i Efteraaret 1946.

Af AXEL M. HEMMINGSEN.

(With a Summary in English: Bird Observations on the Island of Anholt
in the Autumn of 1946.)

Iagttagelser over Fuglelivet paa Anholt gennem hele Aaret er offentliggjort af Forpagter C. L. STEENBERG (1926-32), der er bosiddende paa Øen. En Oversigt af LØPPENTHIN (1945) over ornithologiske Iagttagelser paa Øen i Juni, Juli og August nævner foruden egne Iagttagelser Beretninger af JOHS. LARSEN, HØRRING, HANSTRÖM og HARRY MADSEN.

Tilskyndet af Magister LØPPENTHIN besøgte jeg Øen 1.—10. Oktober 1946. Med Undtagelse af et Par sludfyldte Dage midt i Perioden færdedes jeg det allermeste af Dagen ude, som Regel i smukt Vejr, besøgte efterhaanden alle Øens Biotoper og noterede alle Fugle, jeg saa eller hørte. Det viste sig at være en ret fuglefattig Periode, naar enkelte Arter undtages.

Hr. Fyrmester E. ODGAARD, Anholt Fyr, har venligst stillet Uddrag af Fyrets meteorologiske Maalinger for Perioden (bl. a. Vindmaalinger hver 3.—7. Time) til min Raadighed. $^{28}/_9$ — $^2/_{10}$ var det gennemgaaende smukt Vejr med en Natminimums-temperatur jævnt faldende fra ca. 13^0 — 6.4^0 C., med en Barometerstand paa imellem 766 og 774 mm, og med vekslende Vindretninger og Vindstyrker paa 0—3, enkelte Gange friskende op til 4—5. Fra $^3/_{10}$ til $^4/_{10}$ om Aftenen kom der med et Barometerfald ($^3/_{10}$ Kl. 8 Morgen 774 mm, $^4/_{10}$ Kl. 8 Morgen 758 mm) daarligt Vejr med Vinden drejende fra SØ. til S. og stigende i Styrke til 5—7. Det daarlige Vejr fortsatte til $^6/_{10}$ med yderligere Barometerfald ned til 749 ($^6/_{10}$ Kl. 8) og med vestlige til sydvestlige Vinde med Styrker 1—5. Fra $^6/_{10}$ og til den Dag, jeg forlod Øen, $^{10}/_{10}$, laa Vinden mellem ØNØ. og N., 6 og $^7/_{10}$ stigende i Styrke til 7, derefter jævnt faldende til 1—2 $^{10}/_{10}$; og med stigende Barometerstand fra 763.5 ($^7/_{10}$ Kl. 8) til 777 (9 og $^{10}/_{10}$ Kl. 8) blev Vejret igen fra $^7/_{10}$ smukt. Natminimums-temperaturen laa 3 — $^8/_{10}$ mellem 6.2 og 8.5 med faldende Tendens.

Paa det aabne Hav nær Havnen, ofte i Læ af denne, opholdt sig under hele Perioden Ederfugle (*Somateria mollissima* (L.)) af begge Køn, i hvert Fald undertiden mindst 70. Nogle af dem laa ofte tæt op til Molerne, ja betraadte lejlighedsvis disses Yderside, og enkelte kom af og til ind i Havnen, især i daarligt Vejr. I mindre Antal saas de ogsaa udfor Vest- og Sydøstkysten. Om Vinteren skal der ifølge Fyrpersonalet ligge store Flokke i Havet deromkring.

Inde i Havnen, let at iagttage fra Sømandshjemmet, hvor jeg boede, saas næsten dagligt 4 Toppet Skallesluger (*Mergus serrator* L.) og $^8/_{10}$ en Lom (*Colymbus stellatus* Pont.) med de for Ungfugle karakteristiske V-formede Figurer paa Oversidens Fjer. En enkelt Lom saas ogsaa flyve mod Vest $^5/_{10}$ langs Nordkysten ved Flakket, og nogle enkelte Skalleslugere ved Totten (Anholts Østspids) $^8/_{10}$. 6 Gæs (*Anser* sp.) fløj mod Vest langs Nordkysten en af de første Dage. Maager saas i, ved og over Havnen, men særlig paa Strandbredden nordom Flakket og ved Totten. Paa førstnævnte Lokalitet taltes ved een Lejlighed op mod 125 Svartbage (*Larus marinus* L.), hvortil i meget mindre Antal kom Sildemaager (*Larus fuscus* L.), Sølvmaager (*Larus argentatus* Pont.) i noget større Tal

end Sildemaagerne, men kun ganske faa Hættemaager (*Larus ridibundus* L.) og Stormmaager (*Larus canus* L.).

Paa Tottens alleryderste Spids laa iøvrigt $\frac{9}{10}$ om Morgenen nær Maagerne i en Klump ca. 60 Sæler, formentlig Spættet Sæl (*Phoca vitulina* L.), hvoriblandt kun ganske faa Unger.

Paa Strandbredden ved Totten løb paa Læsiden $\frac{8}{10}$ 10 Bjærglærker (*Eremophila alpestris* (L.)). De var ret sky og afsøgte i travle Skridt Stranden frem og tilbage flere Gange. Ved at ligge stille i en „Gryde“ bag Marehalm lykkedes det mig at se dem løbe 1-2 m fra mig.

Smaaselskaber af Hvide Vipstjerter (*Motacilla alba* L.) saas ved Fyret paa Stranden, ved Havnen og forskellige andre Steder.

Paa Strandbredden nordom Flakket saas to Gange 2-3 Store Præstekraver (*Charadrius hiaticula* L.), jævnlig nogle faa Strandhjejler (*Squatarola squatarola* (L.)) og da gerne i Selskab med Flokke af Almindelig Ryle (*Calidris alpina* (L.)) paa op til 60. $\frac{5}{10}$ sluttede et Par Dværgryler (*Calidris minuta* (Leisler)) sig til Selskabet. Til andre Vadefugle saas og hørtes intetsomhelst. Rylerne og Strandhjejlerne gjorde af og til Strejftog til Flakkets Laguneomraade, der i øvrigt som Regel husede mellemstore Flokke paa ca. 40—60 af henholdsvis Graaænder (*Anas platyrhyncha* L.), Pibeænder (*Anas penelope* L.) og Krikænder (*Anas crecca* L.). Desuden saas to Spidsænder (*Anas acuta* L.), en Skeand (*Spatula clypeata* (L.)) og op til 8 Blishøns (*Fulica atra* L.). I Rørene ved Bredden fløj et Par Gange mindre Vandhøns op, men Arten kunde jeg ikke blive sikker paa; antagelig var det Grønbenet Rørhøne (*Gallinula chloropus* (L.)).

I Rørsumpene paa Flakket saas og hørtes forskellige Steder Rørspurve (*Emberiza schoeniclus* (L.)), som iøvrigt ogsaa forekom andre Steder, f. Eks. 2—4 i et lavt, delvis afbrændt Fyrrekrat, enkelte i et Hegn etc. I Engene paa Flakket fløj $\frac{1}{10}$ en Dobbeltbekkasin (*Capella gallinago* (L.)) op tre Steder; og Engpibere (*Anthus pratensis* (L.)) var overordentligt almindelige, ikke alene her, men næsten overalt paa den vestlige Del af Øen, ja selv visse Steder i „Ørkenen“. Træpibere hørte jeg intet til. En piberagtig Fugl, større og meget lysere end en Engpiber, der sad nærvæd, kan have været en af de andre

Piberarter. Den eneste Fiskehejre (*Ardea cinerea* L.), der saas, kom østfra $^{10}/_{10}$ og slog sig ned i Flakkets Rør. Kærhøge (*Circus* sp.) saas ikke alene her, men paa mange andre Lokalteter, som Regel 1—2 daglig, $^2/_{10}$ dog 4—6 paa een Gang, ialt 15—17 Enkeltiagttagelser, heraf 13—14 brune Høge med hvid Halerod — fordelt over hele Perioden — og to-tre udfarvede Hanner af Blaa Kærhøg (*Circus cyaneus* (L.)), $^3/_{10}$ (1) og $^5/_{10}$ (1—2). Enkelte Gange saas en mindre Falk, antagelig Dværgfalk (*Falco columbarius* L.), jage Fugle ved Flakket og andetsteds. Ikke sjældent saas Taarnfalk (*Falco tinnunculus* L.), dog mere over andre aabne Arealer, saasom Marker og Heder, eller nær Plantager.

Af andre Rovfugle saas kun Spurvehøg (*Accipiter nisus* (L.)), nemlig 3 Gange $^3/_{10}$ i Plantagen „Vilhelminelyst“, og muligvis en enkelt Gang en Vintermusvaage (*Buteo lagopus* (Brünn.)) i det fjerne.

I denne og andre mindre Plantager, der for en stor Del bestaar af Fyr, men ogsaa delvis af Hvidgran, stedvis med Eg eller El, vrimlede det i hele Perioden overalt med Fuglekonger (*Regulus regulus* (L.)) og Bogfinker (*Fringilla coelebs* L.). Til de sidste sluttede sig i noget mindre Antal Kvækerfinker (*Fringilla montifringilla* L.). Ogsaa Grønsiskener (*Carduelis spinus* (L.)) var ret almindelige i Flokke. Nogle Steder, men ikke særlig ofte, saas og hørtes en enkelt eller ganske faa Rødkælke (*Erithacus rubecula* (L.)), og to Steder en Gærdesmutte (*Troglodytes troglodytes* (L.)). $^3/_{10}$ saas vistnok et Glimt af en Rødstjert (*Phoenicurus phoenicurus* (L.)) og $^{10}/_{10}$ iagttoges en Hun nøje og denne hørtes flere Gange kalde paa den for Arten karakteristiske Maade („tek“ og opadstigende løvsangeragtigt „huit“). To Misteldrosler (*Turdus viscivorus* L.) saas og hørtes $^1/_{10}$, nogle faa Sangdrosler (*Turdus ericetorum* Turton) $^2/_{10}$, og kun 2-3 Gange en Solsort (*Turdus merula* L.), den ene i en Have i Anholt By.

Den første Vindrossel (*Turdus musicus* L.) hørte jeg paa Fyret om Aftenen $^8/_{10}$; men een, der laa i Fyrets Tagrende, var antagelig faldet enten $^4-5$ eller $^5-6/_{10}$. I den vindstille og maaneklare Aften $^9/_{10}$ hørte jeg nu og da Vindrosler flyve over Havnepartiet, og $^{10}/_{10}$ saas nogle faa Stykker i Fyrre- eller Tjørnehegn. De var meget sky.

Mindre Mejsetog saas et Par Gange, bestaaende af f. Eks. Musvitter (*Parus major* L.), Blaamejser (*Parus coeruleus* L.) og Sortmejser (*Parus ater* L.). Sidstnævnte Art saas i smaa Tal flere Steder og paa forskellige Dage. Op til 6 Halemejser (*Aegithalos caudatus* (L.)) hørtes og saas i Bybakkens Bevoksning og i Haver i Byen. Enkelte Jernspurve (*Prunella modularis* (L.)) hørtes og saas ogsaa nogle Steder.

En Fasanhane (*Phasianus colchicus* L.) lettete ved et Skovbryn. Der findes ifølge de lokale Jægere efter de kolde Isvintre kun nogle enkelte Par tilbage af denne i Begyndelsen af Trediverne for Jagtens Skyld udsatte Fugl. (STEENBERG 1935, p. 424).

$\frac{3}{10}$ opjog jeg i Vilhelminelyst-Plantagen en Natravn (*Caprimulgus europæus* L.). Den satte sig paa Skovbunden og lod sig længe iagttage paa faa Skridts Afstand.

Ringduer (*Columba palumbus* L.) i Selskaber paa henholdsvis 4 og 12 saas to Gange $\frac{2}{10}$.

Jeg saa ikke selv Skovskader (*Garrulus glandarius* (L.)); men Hr. Forpagter C. L. STEENBERG, der i mange Aar har været bosat paa Anholt, men som jeg desværre først traf paa Hjemrejsen, fortalte, at han $\frac{6}{10}$, altsaa under mit Ophold, saa to Skovskader i Plantagen. Han har kun een Gang tidligere set Arten paa Øen, ogsaa i første Halvdel af Oktober, nemlig i 1934, da 10-12 Stk. blev paa Øen til Slutningen af November (STEENBERG 1935, p. 424). Den var dengang heller ikke af gamle Anholtere før set paa Øen.

Paa forskellige aabne Steder, f. Eks. Flakket, Sønderbjærg, Marker etc., saas i de første Dage kun mindre Antal af Graa-krager (*Corvus corone cornix* L.), men de syntes at tiltage i Antal, og i de sidste Dage saas Flokke paa over 100.

Over Markerne mellem Byen og Skoven, i Mosen dér, og ved selve Byen og een Gang ved Totten saas mindre Stæreflokke (*Sturnus vulgaris* L.). Sanglærke (*Alauda arvensis* L.) mødtes nu og da enkeltvis eller i meget smaa Antal paa Marker og paa Flakket. Paa Marker, men dog særlig paa Hedearealerne ved den nedrevne Mølle Sydøst for Byen hørtes og saas $\frac{7}{10}$ Hedelærker (*Lullula arborea* (L.)). De var ikke sky og lod sig iagttage i ca. 10-15 Meters Afstand i Antal paa ca. 10. Arten hørtes ogsaa en enkelt Gang ved Fyrmesterboligen $\frac{8}{10}$.

I „Ørkenen“, der ellers var meget fuglefattig, fløj 6 Agerhøns (*Perdix perdix* (L.)) op ikke langt fra Fyret. De er ifølge LØPPENTHIN (1945, p. 170) udsat i 1887. Ifølge lokale Jægere er Arten paa Retur paa Grund af Isvintrene.

Det eneste ikke udsatte jagtbare Vildt paa Øen er Harer, som jeg ofte saa, og Ræve, der først for ganske faa Aar siden, formentlig med Isen, er indvandret til Øen. Spor af en Ræv var set i Sneen af Forpagter STEENBERG mange Uger før den første Ræv saas. Jeg saa ingen, men een blev anskudt under mit Ophold. Det er klart, at Rævens Indvandring vil kunne have bevirket en vis Forskydning i Øens ynglende Fuglebestand. Men der er mig herom intet bekendt.

Ved Husene i Byen, hvor Graaspurven (*Passer domesticus* (L.)) skal være almindelig, saa jeg trods Eftersøgning overalt, d. 7/10 ogsaa ved Tærskeladserne, ikke en eneste og paa senere Dage kun nogle ganske enkelte. Ved Havnen, hvor de ellers siges slet ikke at forekomme, saa jeg en Dag to. Skovspurv saa jeg slet ikke. Skade (*Pica pica* L.) har tidligere ynglet ved Byen, men er ifølge den lokale Befolkning udryddet. I Ud-kanten af Byen sad 8 Grønirisker (*Carduelis chloris* (L.)) paa en Telefontraad. Ellers saas Arten kun een Gang (12-14 Stk.) i et Hegn.

Ved Husene ved Havnen løb hvide Vipstjerter, Bogfinker og Kvækere tæt op ad Husene og 6/10 ogsaa to Gulspurve (*Emberiza citrinella* L.). Denne Art hørtes og saas ogsaa nogle faa Gange andre Steder.

En Slørugle (*Tyto alba guttata* (Brehm)) blev fanget i ud-mattet og afmagret Stand i Sømandshjemmets Gaard om Dagen en Gang for antagelig mindst 10 Aar siden (sandsynligvis i August-September, da det var „medens der var smaa Kyllinger“), og findes udstoppet i Købmand NIELS HALDS Privatbolig, hvor jeg saa den.

Den eneste Stor Flagspætte (*Dryobates major* (L.)), jeg saa, havde rød Pande og ogsaa rødt Skær i Nakken, hvorfor det utvivlsomt maa have været en ung Han i Fældning. Den hakkede i Master og Telefonpæle ved Havnen 2/10; men jeg saa senere intet til den.

Enkelte Landsvaler (*Hirundo rustica* L.), alle unge Fugle med lille Halekløft, saas: 2/10 (5), 5/10 (5), 7/10 (3). De 5 set 5/10

fløj om Aftenen rundt ved Havnen og forsvandt udover Havet i Retning mod den nedgaaende Sol. Samme Retning tog $^{10}/_{10}$ 2-4 Irisker (*Carduelis* sp.), de eneste, jeg hørte eller saa under hele Opholdet. Disse to Iagttagelser var det eneste Træk, jeg direkte saa forlade Øen.

Jeg besøgte Fyret Natten $^{8-9}/_{10}$, men der saas intet, og der faldt kun et Par Kvækere.

I det store og hele stemmer mine Iagttagelser overens med, hvad man vilde vente i Sammenligning med Resten af Landet, skønt en Del Arter var helt eller næsten forsvundet tidligere end i hvert Fald visse Steder paa Sjælland. Ogsaa med tidligere ret sparsomme Iagttagelser paa Øen indenfor samme Periode falder de i Traad, idet dog Forekomsten af særlig mange Ringdrosler $^{3}/_{10}$ 1926 er værd at notere (STEENBERG 1927, 43, p. 384).

Vader-, Vaage- og Sangertræk var aabenbart helt eller næsten afsluttet, mens Kærhøgetræk og især Fuglekonge-, Bogfinke-, Kvæker- og Engpibertræk, øjensynligt var meget livligt. Jeg havde Indtryk af, at der med Nordøstenvinden efter Uvejrsperioden $^{3-6}/_{10}$ var kommet nogle Fugle til, som jeg ikke havde set forinden, f. Eks. Hedelærke, Vindrossel, samtidig med en stærk Forøgelse i Kragernes Antal, og jeg formoder, at ihvertfald Vindrosseltrækket og muligvis ogsaa Hedelærketrækket begyndte under mit Ophold.

Særlig tidlig var vel Iagttagelsen af Bjærglærke, og særlig sen Iagttagelsen af Natravn.

SUMMARY IN ENGLISH

Bird Observations on the Island of Anholt 1946.

During a visit from Oct. 1st to Oct. 10th 1946 on the island of Anholt in the Kattegat the following birds were observed:

1. *On the sea or in the harbour*: Common Eider (ab. 70 individuals), Red-breasted Merganser (4—6), Divers (2), one of which a young Red-throated Diver. Geese (6) flew toward West along the coast.
2. *On the beach (notably at "Flakket")*: Great Black-backed Gull (125), Lesser Black-backed Gull (few), Herring-Gull (quite a number), Black-headed Gull (very few), and Common Gull (very few); Ringed Plover (3—5), Grey Plover (a few), Dunlin

- (60), Little Stint (2). At the Eastern tip of the island were (apart from 60 seals) Shore-Lark (10); and elsewhere, also outside shore areas, White Wagtail (common).
3. *In a lagoon (at "Flakket")*: Mallard (40—60), Wigeon (40—60), Teal (40—60), Pintail (2), Shoveler (1), Coot (8), and some few unidentified rails.
 4. *In marshes and reed-beds (at "Flakket")*: Reed-Bunting (some; also elsewhere), Snipe (3), Meadow-Pipit (numerous, also elsewhere), Common Heron (1), Harriers (also elsewhere, altogether 15—17), among which male Hen-Harrier (1—2), small falcons (a few).
 5. *In or near (mostly pine-) plantations or other wooded areas*: Sparrow Hawk (3), Goldcrest (countless numbers), Chaffinch (countless numbers), Brambling (common), Siskin (many flocks), Greenfinch (abt. 20), Yellow Bunting (some), Robin (only a few), Wren (2), Redstart (1—2), Mistle Thrush (2), Song-Thrush (a few), Blackbird (2—3), Redwing (some; also at the lighthouse, and heard overhead at night), Great Tit (some few), Blue Tit (a few), Coal-Tit (some), Long-tailed Tit (6), Hedge-Sparrow (a few), Pheasant (1; introduced to the island), Nightjar (1), Wood-Pigeon (16), Jay (2, seen by Mr. STEENBERG), Great Spotted Woodpecker (1).
 6. *Open spaces, fields, wastes*: Kestrel (some), Crow (100), Starling (minor flocks), Sky-Lark (a few), Wood-lark (10—20), Partridge (6; introduced to the island), Swallow (5, 5, 3), *Carduelis* sp. (2—4).
 7. *Near houses*: House-Sparrow (very few).

At the time of observation the island was rather poor in bird-life, excepting a few very common species. The wader-, buzzard-, and warbler-migration had practically ceased. The migration of harriers, and notably of goldcrests, chaffinches, bramblings, and meadow-pipits, was in progress. The appearance of the first wood-larks and redwings, and perhaps of other birds, and the increase in number of crows, appeared to follow the cessation of a period of bad weather, with western and southwestern winds, coinciding with starting northeastern winds.

The occurrence of shore-larks appears to be rather early, and that of nightjar rather late.

Literatur.

- LØPPENTHIN, B. 1945: Fuglelivet paa Anholt. Tidsskriftet Danmark, **5**, p. 168—173.
- STEENBERG, C. L. 1926—1932: Fortløbende Meddelelser om Fugle, særlig Fugletrækket paa Anholt under „Blandede Meddelelser“ i Dansk Jagttidende **43**, p. 91, 164, 383; **44**, p. 71; **45**, p. 20, 195; **46**, p. 36, 147, 419; **47**, p. 183, 404; **48**, p. 167, 436; **49**, p. 229, 245.
- STEENBERG, C. L. 1935: Notits i Dansk Jagttidende **51**, p. 424.

En Plan for en Undersøgelse af Rovfugletrækket over Danmark med Beretning om Undersøgelserne over Foraarsstrækket 1946.

Af C. A. BLUME og THORVALD FRØLICH.

(With a Summary in English: A Plan for an Investigation of the Migration of the Birds-of-Prey in Denmark, including the Results of the Study of the Spring-Migration 1946.)

Skønt Danmark er Gennemgangsland for en meget betydelig Del af de nordlige og højarktiske Regioners uhyre Fuglemængder, er en systematisk og landsomfattende Undersøgelse af Fugletrækket hen over Danmark aldrig blevet iværksat. Som Forsøg paa at yde et Bidrag hertil har vi derfor i Aaret 1946 paabegyndt en allerede for flere Aar siden planlagt Undersøgelse desangaaende. Af praktiske Grunde har vi foreløbig maattet indskrænke os til i Hovedsagen kun at beskæftige os med Rovfugletrækket. Ca. 75 Ornithologer, ikke blot i og omkring København, men ogsaa ude over det øvrige Land, har allerede ydet os værdifuld Bistand og Tilsagn om fremtidig Hjælp. Men ikke mindst med de i Øjeblikket raadende Befordringsvanskeligheder vilde vi være taknemmelige for yderligere Bistand, især fra Provinsornithologernes Side; thi særlig disse har Mulighed for paa vedkommende Steder at gøre de sammenhængende Iagttagelser, som er absolut nødvendige til at hidføre et virkeligt Resultat af nærværende Undersøgelser. Det kan tilføjes, at vi tillige staar i Forbindelse med skaanske Ornithologer.